

Konyhából a virágcserepbe

A Kiskakas a komposztkészítésről mesél

– Kiskakas barátom, azt ígérted, megtanítod nekem, hogy készíthetek komposztot a konyhában, kertben keletkező hulladékból. Menjünk ki a kertbe, lássunk hozzá!

– Várj egy kicsit, BotAnika! Néhány dolgot tudnod kell, mielőtt nekilátánk. Tudod-e, mi a komposzt, és hogyan alakul ki?

– Gondolod, éppen én nem tudom!?

A komposzt tápanyagban gazdag, jó szerkezetű föld, ami a szerves anyagok lebomlásával alakul ki.

– Így van. A komposzt neve a latin *compositus* szóból származik, ami annyit jelent: összetett. Alapanyaga növényi eredetű konyhai vagy kerti hulladék, amit különböző apró állatok

– mint a földigiliszta vagy az ászkarák – felaprítanak, majd baktériumok, gombák bontanak le, így már nektek, növényeknek is könnyen „fogyasztható”.

– Akkor lássuk, mire lesz szükségünk!

– Először is kell egy hely. A lebontó szervezetek akkor végzik jól a munkát, ha megfelelő körülményeket teremtenek nekik. Szeretik a nyirkos, meleg helyet, de nekik is szükségük van levegőre. A komposztot rakhatjuk domb formában (prizma), vagy készíthetünk fából rácsos szerkezetű, jól szellőző ládát is. Kertészeti bol-

tokban is lehet komposztálóedényt kapni. Sőt van olyan edény is, amit zárt helyen, például pincében használhatunk. Én a magam részéről a dombot szeretem leginkább, azon lehet jókat kapirgálni!

– A nagy körtefa árnyékában éppen jó helyen lesz! Ha ültetünk mellé som- vagy fagyalsövényt, az egy-két év múlva szépen eltakarja a kert felől.

– Gyertek, virágocskáim! Kukac bácsi készített nektek finom tápanyagot!

Nagyon örülünk, hogy sokan válaszoltatok az első részben feltett kérdésekre! A beküldött válaszolók közül a szerencsésék, akik Sünis szatyrot nyertek: Horváth Borbála (Budapest), Vadler Júlia, Emma és Vilmos (Budapest), Varga Márton (Miskolc), Rózsás Gyöngyi (Sopron), Kovács Andrea (Miskolc). Az éves előfizetést a sorozat végén, az összes beküldő között sorsoljuk ki.

– Kezdjük a szerszámokkamrában! Kell egy lapát, vasvilla, gereblye, locsolókanna. Ha minden megvan, indulhatunk. Ássunk 20–25 cm-es árkot a tervezett domb alján, ebbe fektessünk hosszában vékonyabb ágakat. Ez a csatorna elvezeti a komposzt aljáról a felesleges vizet, így nem fognak az anyagok rothadásnak indulni. Erre az alapra rétegezzük az anyagokat. Akkor lesz jó a komposzt, ha a nedves és szárazabb anyagokat elkeverve rakjuk fel. Nedves a konyhai hulladék, friss kerti gyom, vágott fű. Száraz a karton, faforgács, fakéreg, szalma, széna. Ha a nedves anyagokat nem tudjuk szárazzal keverni, szikkasszuk meg, mielőtt a dombra tennénk! Ha a növényi anyagok már kb. 20 cm vastagon vannak, fedjük be vékonyan földdel.

– *Mihez kell a kanna?*

– Nyáron a nagy melegben időnként a domb felszínét meg kell nedvesíteni, hogy a lebontó szervezetek folyamatosan dolgozhassanak. De ha iga-

zán finom földet szeretnél, készíthetsz gyógynövényes olatokat is. Ezek növelik a komposzt tápanyagtartalmát, segítik a komposzt érését. Hamár a tápanyagnál tartunk: földtakarás előtt felhalmozhatunk egy-egy réteg szarvasmarha- vagy lótrágyát.

– *És én mikor ültethetem végre „asztalhoz” a gyerekeimet?*

– Kedves BotAnika, arra kicsit még várnod kell! A komposztot először három hónap múlva átforgatjuk, megkeverjük, télire lombbal vagy jutazsákkal lefedjük. Érett komposztföld csak egy év múlva lesz belőle, de akkor szétteríthetjük a földön, vagy virágcserepbe tehetjük, és jöhetnek a növények!

A háztartási hulladék 20-30 %-a komposztálható lenne, ha külön gyűjtenénk. Ez azt jelenti, hogy a jelenleg szeméttelpeken lerakott – és káros anyagokkal szennyezett – szemét egyharmada-egyötöde felhasználható lenne a növénytermesztésben. Öt szeméttelpeből egy feleslegessé válna, és csökkenne a műtrágyák használata is.

Műtrágya

- Az esővízzel gyorsan kimosódik, nitrátokkal terhelve meg a felszín alatti és a folyóvizet
- Nem, vagy csak kevés mikroelemet tartalmaz

- Gyorsan épül be a növényekbe, ezzel a természetesnél gyorsabb növekedésre serkentve azokat

Komposzt

- A nagyobb szemcsék és a folyamatos bomlás miatt hosszan megtartja a tápanyagokat
- Sok mikroelemet tartalmaz
- Lassan, folyamatosan épül be a növényekbe, meghagyva a növény természetes bioritmusát
- A földön elterítve megóvjaa a talajt a kiszáradástól
- Biztos táptalajt ad a növények fejlődését segítő – pl. nitrogénmegkötő – mikroorganizmusok számára

Mit vigyünk a komposztra?

Gyümölcs és zöldség hulladék, nem magzó kerti gyom, kerti növények szára, levele, levágott faágak, faforgács, nem festékes papír, karton, kávézacc, teafű, levágott fű, összetört tojáshéj, növényevő állatok alma, trágya, fahamu, tőzeg, törköly, szalma.

A déligyümölcsök, citrusfélék héját tartósításként erős vegyszerekkel kezelik, amelyek elpusztítják a lebontást végző élőlényeket. Ilyen hulladékot csak alaposan megmosva tegyük a komposztra!

NE tegyünk a komposztra:

Állati eredetű hulladékot (kivétel a tojáshéj, apróbb csontok), hűvesök ürülékét, nem lebomló szemetet (műanyag), üveget, vegyszereket, festékes papírt, festett, pácolt fát, fertőzött, beteg növényi részeket.

A forgalmas utak mentén a növényeken megtapadhat a nehézfémekkel szennyezett por, innen származó anyagot sem érdemes használni. Fenyő, gesztenye és dió levelét lehetőleg ne használjuk, bomlásukkor káros anyagok szabadulhatnak fel.

Komposztjavításra alkalmas gyógynövény a csalán, a cickafark; ezekhez adhatunk kamillát, útifüvet, tölgyfakérget, macskagyökeret.

Gyógynövénypor készítése: a gyógynövényeket 30-35 C°-on, szellős, árnyékos helyen megszáritjuk, kézzel összemorzsoljuk, egyenlő arányban keverjük.

A gyógynövényport a földtakarás előtt szórjuk a halomra.

Gyógynövényoldat: A gyógynövényeket zománcozott edénybe vagy fahordóba rétegezzük, téglával vagy deszkával nyomjuk le. Annyi vizet öntsünk rá, hogy ellepje, az edényt fedjük le, de ne légmentesen. 3-4 napig meleg helyen erjesszük. A nyert oldatot szűrjük le, és kb. 100-szorosára – lehetőleg gyűjtött esővízzel – hígítva használjuk. A gyógynövényoldatot 20-30 centiméterenként fűrt lyukakba öntjük. Az esetlegesen megmaradó oldatot lefedett edényben tárolhatjuk.

